

**УЧИЛИЩНА ПРОГРАМА
ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА НАСИЛИЕТО И ТОРМОЗА В УЧИЛИЩЕ,
УЧЕБНА 2019/2020 ГОДИНА**

Настоящата програма е разработена в съответствие с Механизъм за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование, утвърден със Заповед № РД 09-5906/28.12.2017 г. на министъра на образованието и науката и е насочена към намаляване на риска от възникване на училищен тормоз между учениците в ПГМЕТТ „Христо Ботев“ и противодействие на училищния тормоз между учениците в случай на възникване.

Проблемът за агресията и насилието в училище не е нов за нашето общество, от години неговите мащаби се увеличават и съответно се разработват и предприемат различни по своя характер превантивни мерки и действия. Резултати при справянето с насилието могат да се постигнат само чрез обединяване на усилията на всички участници в училищния живот /учители, ученици, родители и непедagogически персонал/, институциите, ангажирани с проблемите на децата и чрез съдействието на обществеността в лицето на граждани, медии, културни институти, както и чрез разработване и внедряване на адекватни на проблема политики.

В ПГМЕТТ „Христо Ботев“ съществува традицията да се поставя акцент във възпитателната работа върху превенцията, формирането на просоциално поведение и ранната интервенция в отношенията между учениците при индикации за възникнали проблеми.

Отговорността за преодоляването на агресивните прояви на учениците и ориентирането им към конструктивно и социално желателно поведение е приоритет и отговорност на всички, работещи в гимназията. Разнообразни са дейностите, чрез които се реализира стремежа за установяване на една висока общоучилищна култура на социално компетентно поведение. Това става чрез активна възпитателна работа на класните ръководители в часовете на класа, чрез модели на позитивно взаимодействие и личен пример от учителите в учебните часове, чрез интензивна извънкласна дейност под формата на клубове по интереси, взаимодействие с други институции, посещения на различни форуми, културни и обществени мероприятия.

Осмислянето на свободното време на учениците и формирането на чувство на принадлежност и гордост към училището, в което учат е важна стъпка към моделиране на поведение в противовес на агресивното. Успоредно с това активното сътрудничество на родителите и привличането им като партньори е изключително важен фактор за преодоляване на агресивни прояви.

Въвеждането на програма за противодействие на тормоза се налага от разбирането, че реален напредък в справяне с насилието може да бъде постигнат само в резултат на прилагането на последователна и целенасочена политика, която се споделя и следва от цялата училищна общност и се подкрепя от всички отговорни институции. Подобна политика е необходимо да включва мерки и дейности за превенция и намеса, както и разписани механизми и отговорности за действие в ситуации на насилие.

Въз основа на досегашната практика в ПГМЕТТ „Христо Ботев“, провежданите диагностични дейности и направените оценки и изводи от доклади и анализи на Координационния съвет за противодействие на училищния тормоз и за работа с деца в риск, в училището се разработи следния комплекс от мерки за противодействие на училищния тормоз:

Задължение на всеки учител и служител в училище:

1. Да се намеси, за да прекрати ситуация на тормоз, на която е станал свидетел;
2. Да бъде наблюдателен и да следи груповата динамика в паралелките;

3. Да наблюдава взаимодействията и взаимоотношенията между децата и учениците в училище по време на междучасията и неформалните ситуации, в които те общуват.

Мерки за намаляване на риска от възникване на училищен тормоз между учениците в ПГМЕТТ „Христо Ботев“

1. Защита и отстояване на човешките права и проява на толерантност към различията;
2. Интегрирането на програмата за противодействие на училищния тормоз в плана на Координационния съвет за противодействие на училищния тормоз и за работа с деца в риск;
3. Дейности в часовете на класа и в извънкласни форми за информиране относно същността и видовете тормоз, както и за формиране у учениците на умения за справяне с него, предлагане на стратегии за превенция и преодоляването на възникнал такъв;
4. Дейности с родителите – информиране, консултиране, оказване на съдействие-групово и индивидуално;
5. Текуща оценка на взаимоотношенията в ученическата общност;
6. Включване в обученията за повишаване на квалификацията на педагогическите специалисти в областта на справяне с училищния тормоз.

Начини за противодействие на училищния тормоз между учениците

1. Създаване на Координационен съвет, който да отговаря за планиране, проследяване и координиране на усилията за справяне с тормоза;
2. Дейности на ниво класна стая: Съгласно План за часа на класа, графици за външни лектори от други институции и според компетенциите на педагогическия съветник и другите педагогически специалисти в училище. Целта е да се създаде пространство, в което се говори открито за тормоза и се работи за формирането у децата на нагласи и социални умения, недопускащи насилие като например емпатия, толерантност и уважение към различията, решаване на конфликти и др.;
3. Дейности на ниво училище: Съгласно Годишния план на Координационния съвет и съгласно Годишния план за дейността на училището. Подобряване на системата от дежурства с оглед обхващане на местата, в които на етапа на оценка е установено, че се извършва тормоз; осигуряване на партньорства с външни на училището служби, организации и специалисти;
4. Дейности с родителско участие: включване на родителите в училищни инициативи и мероприятия.

I. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА:

1. Приемане и осъзнаване на проблема с насилието и тормоза в училище;
2. Създаване и утвърждаване на ясна ценностна система в училище, която не допуска прояви на насилие и тормоз;
3. Включване на всички ученици в изграждането на подобна система.

II. ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ НА ПРОГРАМАТА

1. Зачитане и уважение на личността на ученика;
2. Осигуряване на условия за пълноценно общуване, социална адаптация и интеграция, грижа и отговорност за собствения живот и личностно израстване;
3. Формиране на чувствителност към различията и нагласи за толерантно отношение и приемане на различията;
4. Запознаване с модели на конструктивно поведение при конфликт; формиране на умения за противопоставяне в конфликтна ситуация при общуване;
5. Гарантиране на право на ученика да изразява свободно собствените си възгледи по всички въпроси, отнасящи се до него;
6. Насърчаване редовното присъствие в училище и намаляване процента на учениците, напуснали училище.

III. ЗАДАЧИ НА ПРОГРАМАТА

1. Намаляване на проявите на тормоз и насилие между учениците;
2. Повишаване осведомеността на учениците и техните родители относно проблема насилие и стимулиране на активното им участие в противодействие на явлението.

IV. ДЕЙНОСТИ

1. На ниво училище			
№	Дейности	Срок	Отговорник
1.	Актуализиране на системата от правила и инструктажа за справяне с тормоза и насилието	м. септември-октомври 2019 г.	ЗДУПД, членове на коорд. съвет
2.	Анкетирание на учениците	м. декември 2019 г.	Пед. съветник
3.	Изготвяне на картотека на ученици със системни прояви на тормоз и насилие	м. февруари 2020 г.	Членове на коорд. съвет
4.	Провеждане на информационни кампании срещу насилието и агресията	м. декември 2019 г. м. април 2020 г.	Пед. съветник, УУС
5.	Отбелязване на деня на розовата фланелка	последната сряда на м. февруари 2020 г.	УУС, Пед. съветник, класни р-ли
6.	Провеждане на тренинги с учители, свързани с разпознаване на физическо, сексуално и психологическо насилие и работа с ученици жертви на насилие	м. март 2020 г.	Директор, Пед. съветник
7.	Консултиране на ученици жертви на насилие	постоянен	Пед. съветник
8.	Включване на ученици склони към насилие и тормоз в извънкласни дейности	постоянен	Класни р-ли, Пед. съветник
2. Дейности на ниво клас			
1.	Обсъждане на теми свързани с тормоз и насилие	по план за ЧК	Класни р-ли УС на паралелката
2.	Актуализиране на системата от правила за справяне с тормоза и насилието	м. декември 2019 г.	Класни р-ли, Пед. съветник
3.	Провеждане на обучения за развитие на умения за конструктивно общуване	8 клас – м. ноември 2019 9 клас – м. декември 2019 10 клас – м. февруари 2020 11 клас – м. март 2020	Пед. съветник, Координиращ екип
4.	Изготвяне на табла, презентации, постери	втори учебен срок	Класни р-ли, УУС, учители
Дейности с участие на родители			
1.	Включване на родителите в заседания на Координационния съвет за противодействие на училищния тормоз и за работа с деца в риск	при необходимост	ЗДУПД, Класни р-ли, Пед. съветник
2.	Консултиране на родители	постоянен	Пед. съветник
3.	Участие на родители при изготвяне на програми за работа с ученици извършили акт на насилие и тези, които са били жертва на насилие	при необходимост	Коорд. съвет Класни р-ли

Програмата е приета с Решение на Педагогическия съвет на ПГМЕТТ „Христо Ботев“, Протокол № 1/10.10.2019 г. и е утвърдена със Заповед № РД 09-59/14.10.2019 г. на директора на гимназията.

ИЗГОТВИЛ:

КАЛИНА ХРИСТОВА

Педагогически съветник